

LOTOSOV CVET V SLOVENSKEM RIBNIKU

Marjeta Godler

Če se zazrem v čas pred približno petnajstimi leti, moram priznati, da si je bilo težko zamisliti, da se bo seme budistične duhovnosti razvejalo na naših tleh v tako bujne poganjke.

Posameznike, ki so obiskovali meditacijska srečanja enkrat tedensko, se je dalo prešteti na prste obeh rok, v času ko še ni prišlo do ločevanja na tri večje veje, ki so danes združene v Slovenskem budističnem društvu; te pa so **/THERAVADA; TIBETANSKA SMER IN ZEN/** **/BUDIZEM/**. Vse tri smeri imajo v osnovi podstat enakega učenja, razlikujejo pa se večidel v načinu prakse, glede na to, da so zenovske prakse doma bolj na japonskem teritoriju, tibetanske v Tibetu in severni Indiji, theravadske prakse pa se izvorno izvajajo predvsem na Tajskem, v Burmi, Šri Lanki. Najbolj številne učence ima ta trenutek verjetno tibetanska praksa, tudi v Sloveniji, kar je razumljivo tudi spričo dejstva, da se je učitelj, Lama Shenpen nastanil v Sloveniji, poleg tega pa aktivno deluje že nekaj časa tudi Društvo za podporo Tibetu. Sama sem se odločila za theravadsko prakso (ime v paliju pomeni - star, izvoren, klasičen), ker mi je bila všeč zaradi svoje enostavnosti, poglobljanja v izvorno Budovo učenje in zelo temeljitega odnosa do prakse same.

Tudi v drugih spisih, predvsem v recimo Platonovih, Plotinovih, kasneje pa tudi v Heideggrovih, Lacanovih, Deleuzovih itd. imamo vtis podobnih daljnosežnejših razmišljanj in dimenzij, ki jih odlikuje raznolika filozofska kompleksnost. Vendarle pa bi tudi tukaj lahko ugotavljali, da iz suter povzeta Budova trditev še vedno velja: namreč rekel je, da imajo mnoga učenja lahko kar veliko informacij in tudi modrosti, vendar ima samo učenje dhamme, (torej le vsako učenje, ki zaobseže celovito vednost o osmeročleni poti) **CELOVITO VEDNOST O DUHOVNI POTI, KI VODI IZ TRPLJENJA.** Kar pa je najbolj pomembno za nas, je dejstvo, da teoriji sledi praksa sama *-* / TO POMENI, DA LAHKO RESNIČNO NEKAJ NAREDIMO ZASE IN ZA DRUGE, ZA NAŠO OKOLICO V NAJŠIRŠEM POMENU TE BESEDE./**

Lahko ugotovimo, da naša pozicija v vsakdanji zmedi tega sveta ni brezupna in da svoje življenje lahko živimo tako, da se breme trpljenja počasi vali iz naših ramen, ne pa obratno, da ustvarjamo vedno več zmede in trpljenja okoli sebe. Navdušenje nad odkrivanjem bogastva dhamme, budističnega učenja, je bilo prežeto z duhom radosti ob odkrivanju tega izjemnega starodavnega znanja. Za to znanje je značilno nekaj, kar velja za največja in univerzalna znanja, za vednost, ki presega meje mentalnih znanj, torej kopičenje znanja na način zbiranja informacij, zato presega skozi to tudi domet filozofije kot take, psihologije kot take - ne da bi karkoli od tega zanikala. Nasprotno, če se znanstvena resnica že v osnovi razglša za nekaj, kar se že po definiciji lahko in je tudi nujno, da se presega - potem nas budistična vednost sooča z neizpodbitno minljivostjo vseh tovrstnih fenomenov in nam modro sporoča naj se vendar ne oklepamo tako silovito vseh minljivih fenomenov, katerim navidez pripadamo kot človeška bitja. Če fenomene sprejemamo take kot so, torej same po sebi minljive in take, ki ne pripadajo našemu jazu, ki torej niso jaz sam, če se ne identificiramo z njimi, se jih ne oklepamo za vsako ceno - potem smo na poti dhamme, spoznanja o višji in univerzalni resnici, torej na poti

do razsvetljenja. Formula štirih plemenitih resnic, centralnega Budovega učenja, se zdi sila preprosta in dostopna vsakomur, ne glede na njegov položaj v svetu, spol, raso in celo veroizpoved. Njena univerzalnost se zrcali v dejstvu, da nikogar v nič ne prisiljuje, ne kiti se z ekskluzivnostjo, da je edina prava, ne strahuje nikogar, ne razlikuje... Znotraj draguljev dhamme je vsebovana modrost o nesmiselnosti in ničevosti tega početja, hlepenja, razlikovanja, bahavosti, sojenja.

Hkrati z vso ostrino modrosti, pa nam dhamma kot človeškim bitjem ponuja tudi pot sočutja, gojenja vrlin prave srčnosti, kajti vsi smo na neki poti in kot zemeljska bitja nepopolni, kajti preko dhamme šele počasi prihajamo do pravega razumevanja, pravega znanja. Vse do točke popolnega razsvetljenja nas spremlja neka večja ali manjša mera neznanja, zato si nehote kljub silni želji in hlastanju po sreči, ki jo imajo vsa čuteča bitja, nakopavamo trpljenje in določeno karmo, pa najsi bo ta karma slaba ali dobra. Seveda je dobro, da si nabiramo zalogo dobre karme, vendar je treba uvideti, da bližanje razsvetljenju, pomeni osvobajanje od karmičnega zakona nasploh, to pa je nekaj, kar v začetni fazi prakse morda težje razumemo in do tega prihajamo po poti meditacijske prakse, skozi ***umirjanje*** uma in ***uvide***, ki sledijo ***samadhi*** stanjem umirjenega uma. Vse to se da razbrati iz besed: ***/SABBA DANAM DHAMMA DANAM JINATI (NAJDRAGOCENEJŠI DAR JE DAR RESNICE/*)**. Zato pomeni poiskati zatočišča v dhammi, budhi in sanghi, obrniti se na pot, ki je nasprotna posvetnemu hlastanju, hlepenju, egocentrizmu, ter napihnjeni veličini, ki iz tega izvira. Dhamma pomeni veličastno vabilo na pot, ki je ves čas in vsak trenutek znova enkratna. Pomeni pot iz slepil, ki smo jih pridobili skozi čas in nas omejujejo, da bi skozi jasnost zavesti uzrli resnične dimenzije bivanja, ko se odstira širina duhovnega horizonta.

Pomeni pot, ki je enkratna za vsakega in spoznanje, da je tudi otopelost, ki izvira iz neskončne ponavljajočnosti se naših dejanj, ki nas včasih boleče dolgočasijo in iščemo najrazličnejše manj ali bolj nevarne načine kako ulti temu - nekaj kar smo sami ustvarili iz svojega neznanja, da je vsak trenutek nov in svež kot novorojen otrok, ne pa utrujen kot skoraj ohlajajoče se truplo. To truplo včasih vlečemo skozi industrijo zabavne tehnologije in skozi najrazličnejše načine mu poskušamo dovajati umetno dihanje, zgolj zato da bi se počutili ŽIVI. Ampak tudi brez vzpodbujevalnikov smo tukaj, smo živi - in dihamo. Skozi ozaveščanje tega tako naravnega procesa lahko umirjamo svoj um in doživljamo svojo zavest kot celovito. Dhamma nam pomaga pri temu, da uvidimo, da ni potrebno imeti neskončno veliko stvari, da ni potrebno preizkusiti najhitrejših avtomobilov, stanovati v razkošnih hišah, preizkušati adrenalinske športe, narediti tri doktorate, delati tri službe, preizkusiti efekte alkohola in drog in podobne stvari - da bi dosegli občutke sreče. Morda bomo vse to storili, ker si to pač želimo in v tem ni nič napačnega (vkolikor ne škodujemo drugim), toda na koncu bomo le prišli do spoznanja, da nas pri zavesti ohranja zbranost na en sam VDIH. Skozi vrata tega spoznanja pa lahko pridemo do univerzalne zavesti, ki lahko v trenutku razsvetli stoletja in tisočletja najtemnejših blodenj, neskončno utrujajočih iskanj, zablod, leta in desetletja intelektualiziranja in formalizma. Z resnično predano odločitvijo zaupanja in ljubeče prijaznosti do sebe in vseh čutečih bitij, ki jim zaželimo: ***/SABBE SATTA BHAVANTU/*** ***/SUKHITATTA/*** (naj bodo srečna vsa živa bitja). Seveda ne moremo s čarobno paličico odrešiti sveta, lahko pa s spoznanjem in ozaveščanjem odstranjujemo vzroke trpljenja, to pa je pot DHAMME, ali spoznavanja stvari, kot so. Vabilo k temu pa je najdragocenejši dar na pot, ki jo pa mora izbrati in prehoditi vsak sam.

Na ta način nas je povabil Buda in nas vabi še sedaj, toda ne na način egocentrizma in arogance, ki smo ga tako navajeni skozi prijeme, ki jih izvajajo vladajoči v vseh dobah v večji meri, v različnih merah pa skoraj vsi - temveč s spoštovanjem do našega enkratnega človeškega bistva, s spoštovanjem do razvojne možnosti, ki leži v vsakem posamezniku, z ***/pozivom k izzivu/***, kar je pot ***/dhamme/***. Zato je ta pot kraljevska, ker vodi skozi - včasih puščavske, včasih temačno nevarne pragozdne in boleče, strme in globoke, plitke, včasih neprehodne, mučne in vzneseno radostne, pustolovske in plehko dolgočasne, morbidno zavozlane ali pa kot ptica leteče - pokrajine naše zavesti.

Zato je to poziv, da v nas je možnost, da presežemo stanje, ki ga prične krik Baudelairja, ki že v 19. stoletju napove somrak eksencializma, užitek v ekscesih zaradi pomanjkanja občutka smisla in dolgočasnosti, ki preveva že romantični subjekt. Ven, kamorkoli iz tega sveta, z ljubeznijo, poezijo ali vinom?, pridružuje se mu Sartre z romanom Gnus in stoletje eksplozije, izumljanja enega izma za drugim, kako še šokirati dolgočasno publiko, kako še iztisniti kapljo adrenalina željnih zabave, na robu velikega smetišča tega sveta?

Vsak čas ima svojo samsaro, pogrezanje v stanja bolj ali mračnih strasti in v našem času ne potrebujemo ravno lupe, da bi opazili izgubljanje v konzumiranju, plehki zabavi, ki jo ponujajo mediji vsak trenutek, površni seksualnosti, onesnaženju okolja, da sploh ne omenjamo večjih krutosti, ki izvirajo iz vojnih pomorov, v Iraku, v bližnji preteklosti bosanskih grozodejstev.

Odgovor iz budistične perspektive vednosti bi bil, da nobena od naštetih stvari zares ne ponuja vstopnice oziroma izstopnice iz tega sveta. Lahko se odločimo za upijanjanje z deloholizmom, s pustolovskimi podvigi, ali pa posedamo v bližnjem baru utapljujoči ubežniki pred lastno strahopetnostjo, lahko se gremo spretni slalom hinavskega politikanstva in ta navidezni svet blišča, prestiža, udobja in neskončne sle po konzumiranju - vse to se nekaterim zdi obljubljeni dežela. Vendar pa če se ozremo v višja in univerzalna učenja, kot je dhamma - je taka obljubljeni dežela tudi kratkotrajna, posebej, če drugim čutečim bitjem povzročamo trpljenje. Nakopavamo si namreč vzroke za trpljenje, novo kammo ali karmo, tako da bomo tako ali drugače odplačali svoja dejanja.

Kljub najbolj grozljivi in nemogoči situaciji, nikoli ni čisto zares prepozno, ker kot človeška bitja imamo zavest. */Buda je učil, da moramo biti veseli, da smo imeli priložnost roditi se kot/* */človeška bitja, kajti ravno trpljenje nam nudi možnost učenja, da rastemo in tudi doživimo/* */razsvetljenje/*, človeška eksistenca to omogoča, medtem ko nekatere druge ne (primer živalske). Naše življenje lahko obrnemo v smer resnice, radosti ob samem potovanju na svetlih kolesih dhamme, ki je univerzalna resnica in zato tukaj za vse ljudi, dragocen nauk, ki ga že tisočletja prenašajo učitelji menihi, brezplačno.

Theravadska skupina, ki deluje brez prekinitve z rednimi tedenskimi srečanji že več kot deset let ima letno dva večja umika v intenzivno meditacijo, redno pa vsaj enega vodijo priznani menihi theravadske budistične prakse. Letošnji umik bosta vodila častiti Ajahn Chandapalo in častiti; Ajahn Chandapalo pa se je zaradi svoje izjemne zavzetosti in navdušenjem nad Slovenijo odločil tukaj izvesti daljše meditacijsko obdobje (približno dva meseca).

Junij 2005

LE ZA PROSTO DISTRIBUCIJO

*Izdelava kopij tega dela je dovoljeno samo za osebno rabo.
Objavljanje ali tiskanje za prodajo tega dela nista dovoljena.
Citiranje delov tega teksta je dovoljeno le s predhodnim pisnim dovoljenjem.*

©SloTHERA